

W dniach 26 czerwca - 03 lipca 2011r., Wojewódzki Urząd Pracy w Katowicach we współpracy ze Stowarzyszeniem na Rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich ADRIMAG zrealizował wizytę studyjną w ramach projektu wymiany doświadczeń pn. „Przedsiębiorczość i wsparcie sektora małych i średnich firm na obszarach wiejskich w Portugalii i na Górnym Śląsku” (Program „Uczenie się przez całe życie Leonardo da Vinci”).

Zasadniczym celem projektu była wymiana doświadczeń i poglądów na temat promocji przedsiębiorczości oraz możliwości wspierania rozwoju sektora małych i średnich firm na obszarach wiejskich. W czasie pobytu w Portugalii polska delegacja odbyła szereg wizyt szkoleniowo-doradczych, które umożliwiły zdobycie wiedzy na temat oferowanych form wsparcia.

W wizycie studyjnej udział wzięła 10 – osobowa grupa przedstawicieli instytucji, organizacji i podmiotów działających m.in. na rzecz wspierania i rozwoju terenów wiejskich w województwie śląskim oraz pracownicy Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Katowicach.

Prezentacje wizytowanych instytucji i organizacji

ADRIMAG, Stowarzyszenie na Rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (Rural Development Association, Associação de Desenvolvimento Rural Integrado das Serras de Montemuro, Arada e Gralheira):

- Stowarzyszenie non-profit, powstałe 27 sierpnia 1991r., z siedzibą w Arouca. Zasięg interwencji obejmuje siedem gmin (Arouca, Castelo de Paiva, Castro Daire, Cinfães, São Pedro do Sul, Sever do Vouga i Vale de Cambra – region Północ i Centrum Portugalii). Obszar ten stanowią tereny rolnicze i góryste, z bogatym dziedzictwem historycznym i kulturowym, co tworzy silny potencjał do rozwoju turystyki.

ADRIMAG współpracuje z partnerami publicznymi, prywatnymi na poziomie krajowym i międzynarodowym. Działalność stowarzyszenia skupia się na:

1. Rozwój obszarów wiejskich:

- zaangażowanie we wdrażanie inicjatywy Leader. Zarządzanie, ocena i doradztwo dotyczące przedkładanych wniosków o dofinansowanie (Leader I, Leader II, Leader +, Leader). W okresie programowania 2007-2013 (podejście Leader, Program Rozwoju Obszarów Wiejskich) ADRIMAG występuje jako lokalny podmiot zarządzający

(LGD, Lokalna Grupa Działania). W ramach inicjatywy wspierany jest m.in. rozwój sieci usług gastronomicznych opierających się na regionalnych produktach kulinarnych czy usługi hotelarskie (wizytowano wybraną lokalną restaurację, hotel, park kempingowy powstały dzięki środkom LEADER+).

- ADRIMAG zarządzał też realizacją projektów finansowanych ze środków AGRIS - działanie Regionalnego Programu Operacyjnego wspierające rozwój rolnictwa i obszarów wiejskich (promocja turystyki, walorów środowiska naturalnego, odnowa wsi).
- Stowarzyszenie działa w sieci publiczno-prywatnego konsorcjum stworzonego na potrzeby realizacji programu PROVERE (poprawa gospodarki na terenach z zasobami endogenicznymi- inicjatywa dla obszarów o niskiej gęstości zaludnienia).

2.Szkolenia i edukacja dorosłych:

- od 2006r. ADRIMAG posiada status Centrum Nowych Możliwości (Centro Novas Oportunidades), tzn. jest certyfikowanym podmiotem zajmującym się realizacją pozaszkolnych form kształcenia - kursów i szkoleń podnoszących kwalifikacje i umiejętności, z możliwością ich uznawania, poświadczania i zatwierdzania - system RVCC¹. Wśród odbiorców wsparcia są też grupy defaworyzowane, głównie osoby bezrobotne, w tym młodzież i kobiety.
- CLDS (Lokalny Kontrakt na Rzecz Rozwoju Społeczności Lokalnej) – celem projektu jest promocja społecznej inkluzji mieszkańców, działania wdrażane w ramach nawiązywanych partnerstw mają na celu zwalczanie ubóstwa i wykluczenia na terenach słabiej rozwiniętych (interwencja w następujących obszarach: I – zatrudnienie, przedsiębiorczość, szkolenia i podnoszenie kwalifikacji, II – interwencje na rzecz rodziny, III – wzmacnianie roli społeczności lokalnej i instytucji, IV – dostęp do informacji).

3.Przedsiębiorczość i wsparcie w zakresie zakładania działalności gospodarczej:

- od 2003r. ADRIMAG podejmuje inicjatywy mające na celu wypracowanie metodologii i instrumentów wsparcia lokalnej przedsiębiorczości (w ramach m.in. Inicjatywy Wspólnotowej EQUAL, Programu „Uczenie się przez całe życie” Leonardo da Vinci, Programu „Uczenie się przez całe życie” Grundtvig).

¹ W Portugalii funkcjonuje tzw. system uznawania, walidacji i certyfikacji kwalifikacji osób dorosłych (recognition, validation and certification of competences – eng. RVCC) – możliwość uzupełniania wykształcenia w formach pozaszkolnych. System realizuje ideę uczenia się przez całe życie - ciągłego podnoszenia kompetencji i kwalifikacji. Oferta jest przeznaczona dla młodzieży bez kwalifikacji, dorosłych osób pracujących nie posiadających pełnych kwalifikacji, które chcą zdobyć nowe umiejętności, osób ze środowisk zagrożonych zjawiskiem wykluczenia społecznego. Centra Nowych Możliwości tworzą ofertę edukacyjną, rekrutują uczestników, diagnozują ich kompetencje i możliwości, kierują na odpowiedni kurs, prowadzą proces monitoringu uczestników, certyfikują.

- AGRIMAG wypracował zintegrowaną metodologię wspierania przedsiębiorczości (metodologia CRER) w ramach Inicjatywy Wspólnotowej EQUAL (projekt CRER – Wsparcie Przedsiębiorczości na Obszarach Wiejskich). Przedsięwzięcie realizowano w latach 2005-2007 przy zaangażowaniu krajowych oraz zagranicznych partnerów (partnerzy krajowi: AECA – Arouca Entreprise Association, ANJE – National Young Entrepreneurial Association, CRVCC Sever do Vouga – Centre for the Recognition and Validation of Competences, Desafios, Despoto e Aventura, Lda. – Enterprise of Training and Outdoor Activities, FORESP – Technological School, SEMA – Sever do Vouga Enterprise Association, Aveiro University; partnerzy zagraniczni z: Belgii (Syntra Flanders), Czech (EDUKOL, CEPAC), Francji (RBG – Réseau des Boutiques de Gestion).

Cele projektu:

1. stworzenie na obszarach wiejskich struktur umożliwiających testowanie pomysłów biznesowych poprzez zaadaptowanie/inkorporację metodologii i instrumentów używanych zagranicą;
2. identyfikacja możliwości rozwoju gmin, na obszarze których działa AGRIMAG, analiza możliwości rozwoju przedsiębiorczości w zakresie turystyki, rzemiosła;
3. wypracowanie kryteriów selekcji osób z tzw. „duchem przedsiębiorczym”;
4. realizacja szkoleń i warsztatów tematycznych w celu wymiany informacji i doświadczeń między partnerami – przygotowanie przyszłej kadry;
4. prace nad powstaniem metodologii wdrażanej w ramach struktury;
5. realizacja wsparcia doradczego - szkoleniowego dla przedsiębiorców oparta na metodzie mentoringu – wypracowanie ścieżki w ramach partnerstwa.

CRER jest jednym z rezultatów opisywanego projektu, stanowi połączenie czterech różnych metodologii: Boutiques de Gestion i Couveuses (*Francja*), Entrepreneurial profile/competences – Syntra Flanders (*Belgia*), GLOBAL Project i SISE/SIM – Micro Credit (*Portugalia*).

Metodologia składa się z trzech faz:

- wstępna (rozmowy i ocena potencjału kandydata i pomysłu na biznes – analiza profilu, zdolności technicznych, poziomu motywacji, ocena kompetencji społecznych, przygotowanie raportu przez technika (opiekun merytoryczny); jest to jedyna obligatoryjna faza dla przyszłego przedsiębiorcy, w zależności od wyników diagnozy przyszły przedsiębiorca ma do wyboru: przejście do kolejnych faz, 2 i 3, lub rezygnację z uczestnictwa w strukturze wsparcia i założenie firmy w innych warunkach);

- druga faza – osobom potrzebującym wsparcia szkoleniowego oferowana jest pomoc w stworzeniu biznes planu (2 faza rozpoczyna się od podpisania kontraktu szkoleniowego określającego czas trwania i charakter wsparcia; szkolenie składa się z 9 sesji szkoleniowo-doradczych; technik udziela wsparcia w zakresie wypracowania biznes

planu oraz wszelkiej pomocy w związku z funkcjonowaniem firmy (księgowość, finanse, marketing, komunikacja itp.);

- 3 faza pozwala przedsiębiorcy na testowanie pomysłu biznesowego, bez konieczności formalnego powstania firmy. Realizacja procesu inkubacji jest zintegrowanym systemem działań, składającym się z omówionych wyżej trzech faz, a wybór ścieżki przez potencjalnego przedsiębiorcę zależy od indywidualnych potrzeb i możliwości. Innowacyjność rozwiązania przejawia się przede wszystkim w fazie 3 i polega na możliwości „testowania” biznesu bez formalnego powstania przedsiębiorstwa (symulacja biznesu). Przedsiębiorca uzyskuje wsparcie administracyjne w ramach struktury CRER, gdyż ona odpowiada na kwestie związane np. z fakturowaniem czy wystawianiem rachunków. Przedsiębiorca jest zobowiązany do analizowania dokumentów księgowych, wydatków, zestawienia zysków i strat, funduszy, uzyskuje wsparcie w zakresie przygotowania strategii marketingowej, promocji sprzedawanych produktów. Dzięki fazie 3 metodologia pozwala na zdobycie praktycznego doświadczenia związanego z prowadzeniem firmy oraz eliminuje w znacznym stopniu realizację nieprzemyślanych i nie mających szans powodzenia pomysłów na biznes; podejście zwiększa szanse na przeżywalność firm, które zostaną faktycznie założone po opuszczeniu struktury wsparcia.

Oprócz 3 faz, metodologię tworzą tzw. usługi komplementarne dostępne dla przedsiębiorców (SIM system mikrokredytów dla osób zainteresowanych samozatrudnieniem, warsztaty tematyczne, system uznania i certyfikacji umiejętności). Z uwagi na wymagania prawne struktura CRER przybrała formę stowarzyszenia (Center of Resources and Experimentation).

Główną grupą docelową powstałej metodologii są osoby bezrobotne, w tym młodzież i kobiety. Metodologia jest istotna dla lokalnego rozwoju: stanowi instrument aktywizacji społeczno-zawodowej osób z grup defaworyzowanych, służy stymulowaniu lokalnej przedsiębiorczości, dostarcza potencjalnym przedsiębiorcom wsparcia szkoleniowego, pomocy w wypracowaniu trafnego biznes planu i poszukiwaniu możliwych źródeł finansowania działalności.

Stowarzyszenie Geopark w Arouca (AGA) – powstało w celu zarządzania terenem geoparku w Arouca, uznanym przez UNESCO za obszar o wysokich walorach geologicznych. Stowarzyszenie tworzą publiczne i prywatne instytucje pod patronatem gminy Arouca. Działania AGA są wspierane przez Radę Naukową - organ doradczy i opiniotwórczy, w skład którego wchodzi eksperci z portugalskich uniwersytetów. Geopark jest obszarem chronionym, pokrywa się z granicami administracyjnymi gminy Arouca i zajmuje około 330km². Dziedzictwo geologiczne uzupełnia bogate dziedzictwo kulturowe regionu, z tradycyjną architekturą i zabytkami, oraz usługami gastronomicznymi opierającymi się na lokalnych produktach. Od początku działalności AGA zwraca szczególną uwagę na działania edukacyjne i dotyczące rozwoju usług turystycznych. Stowarzyszenie oferuje kursy z zakresu znajomości

szlaków geologicznych, infrastruktury geoturystycznej, mające na celu przygotowanie profesjonalnej kadry (zwiększenie atrakcyjności regionu i oferty geoturystycznej parku). Stworzenie geoparku wpisuje się w strategię rozwoju regionu, potrzebę wykorzystania potencjału przyrodniczego oraz wpływa na tworzenie nowych miejsc pracy w agroturystyce oraz geoturystyce (ADRMAG realizuje certyfikowane szkolenia dla osób zajmujących się geoturystyką).

ADELO – Associação de Desenvolvimento Local da Bairrada e Montego, Stowarzyszenie Rozwoju Lokalnego, Cantanhede – stowarzyszenie typu non-profit, powstałe w 1994r. Celem działalności jest stymulowanie rozwoju lokalnego i regionalnego, rozwój zasobów ludzkich, animacja społeczności lokalnej. ADELO zrzesza 4 gminy, podmioty związane z sektorem rolniczym, lokalne banki, szkoły zawodowe, stowarzyszenia z obszaru kultury i rekreacji. ADELO realizuje szereg projektów: z własnej inicjatywy (poszukiwanie partnerów i źródeł finansowania), projekty w ramach dużych partnerstw, a także specyficzne inicjatywy ważne dla obszaru. Stowarzyszenie jest zaangażowane we wdrażanie podejścia LEADER w perspektywie 2007-2013 – LGD Lokalna Grupa Działania - Program Rozwoju Obszarów Wiejskich PRODER, oś 3 - poprawia jakości życia na obszarach wiejskich i promowanie dywersyfikacji gospodarki rolnej (działania: przejście do działalności pozarolniczej, wsparcie tworzenia i rozwoju mikroprzedsiębiorstw, promocja turystyki, ochrona i podnoszenie jakości dziedzictwa kulturowego, podstawowe usługi na rzecz ludności wiejskiej). ADELO funkcjonuje też jako LGD we wdrażaniu działań Programu Operacyjnego Rybołówstwo 2007-2013 PROMAR, oś priorytetowa 4 – zrównoważony rozwój obszarów rybackich (działania: wzmacnianie konkurencyjności obszarów rybackich i waloryzacja produktów, dywersyfikacja i restrukturyzacja działalności gospodarczej, poprawa jakości życia i stanu środowiska na obszarach rybackich).

BIOCANT (Biocant Park) – pierwszy w Portugalii park naukowo-technologiczny specjalizujący się w obszarze biotechnologii, założony z inicjatywy władz gminy Cantanhede, lokalnych banków i jednostek akademickich (Uniwersytet w Coimbrze – centra badawcze w obszarze life science i ochrony zdrowia; Uniwersytet w Aveiro - centra badawcze w obszarze ICT i chemii). Biocant jest prywatnym stowarzyszeniem typu non-profit, nastawionym na realizację następujących celów: tworzenie i dostarczanie innowacyjnych usług w dziedzinie biologii molekularnej i biotechnologii, promocja rozwoju prac badawczo-rozwojowych prowadzonych we współpracy z krajowymi i międzynarodowymi firmami, tworzenie warunków dla rozwoju przedsiębiorczości w dziedzinie biotechnologii, praca nad powstaniem klastra biotechnologicznego. Infrastruktura parku: budynek główny (administracja, sale szkoleniowe, audytorium, Centrum Młodego Naukowca), Biocant SME's (12 laboratoriów

dla firm biotechnologicznych), Centrum Rozwojowo-Badawcze (8 laboratoriów, usługi dla firm – wyspecjalizowany sprzęt, ekspercka wiedza techników; praca nad nowymi usługami i produktami, transfer technologii – realizacja idei współpracy nauki i biznesu, przepływ wiedzy i technologii między nauką i biznesem, komercjalizacja wyników badań naukowych). W Parku zlokalizowane są 23 firmy prowadzące badania w dziedzinie biotechnologii, 3 typu spin off. Obszar działalności biotechnologicznej w Portugalii to głównie opieka zdrowotna i medyczna.

AIBAP - Associação da Incubadora do Beira Atlântico Parque - inkubator przedsiębiorczości w miejscowości Mira, prowadzony przez stowarzyszenie typu non-profit o tej samej nazwie (stowarzyszenie powstało w 2002r. z inicjatywy ABAP - Beira Atlântico Park Association; Atlantic Coast Park Association). Rolą AIBAP jest wsparcie rozwoju innowacyjnych technologii w sektorach: nanotechnologia, energia odnawialna, biotechnologia, technologie informacyjne i komunikacyjne, telekomunikacja, technologia i informacja multimedialna. Inkubator oferuje m.in.: usługę preinkubacji, wynajem biur i powierzchni laboratoryjnej, obsługę biurową, dostęp do sal spotkań, audytorium, wsparcie szkoleniowo-doradcze, warsztaty i kursy. Inkubator umożliwia nawiązanie bliskiej współpracy między jednostkami akademickimi a małym biznesem, stanowiąc płaszczyznę transferu wiedzy z uniwersytetów do przedsiębiorstw.

AIDA - Associação Industrial do Distrito de Aveiro - Stowarzyszenie na Rzecz Przedsiębiorczości i Przemysłu – stowarzyszenie typu non-profit powstałe w 1986r., zrzeszające 946 członków, wśród których dominują mikro - i małe przedsiębiorstwa. Obszarem interwencji jest dystrykt Aveiro składający się z 19 gmin. Misja stowarzyszenia: reprezentowanie, obrona interesów, promocja, informowanie, wsparcie techniczne i follow-up dla firm, ze szczególnym uwzględnieniem działań wzmacniających konkurencyjność małych przedsiębiorstw. Działania podejmowane są we wszystkich fazach, od powstania firmy, przez wzrost i rozwój. Zasoby stowarzyszenia: baza adresowa blisko 7000 MŚP, wyposażone sale do realizacji szkoleń zawodowych, audytorium, kontakty w ramach współpracy z Uniwersytetem w Aveiro, certyfikat jakości ISO 9001:2000 w obszarze szkoleniowym, informacyjnym, wsparcia technicznego, prawnego, logistycznego. AIDA nawiązuje partnerstwa instytucjonalne z organami administracji publicznej, centrami technologicznymi, instytucjami edukacyjnymi, krajowymi i międzynarodowymi stowarzyszeniami biznesowymi, stowarzyszeniami zawodowymi.

Oferowane usługi wspierające biznes:

1. wsparcie proceduralne (przy zakładaniu firmy – doradztwo i informacja techników lub skierowanie do właściwych podmiotów; informacje na temat uzyskiwania licencji przemysłowych – wymagane dokumenty aplikacyjne, skompletowanie dokumentacji; higiena i bezpieczeństwo w miejscu pracy – analiza potrzeb danej firmy, wsparcie w zakresie wdrażania systemu zarządzania zdrowiem, bezpieczeństwem i higieną pracy; własność przemysłowa – procedury ubiegania się o przyznanie marki, patentów,

ochrona własności przemysłowej; jakość i środowisko – wdrażanie systemów jakości, diagnoza jakości systemu zarządzania, przepisy prawne z zakresu norm środowiskowych),

2. działania wspierające proces internacjonalizacji firm (usługi prawne, targi i wystawy, funkcjonowanie w ramach Europejskiej Sieci Przedsiębiorczości, promowanie nowych produktów, organizacja misji handlowych, dostęp do informacji o uwarunkowaniach rynków międzynarodowych);

3. wsparcie szkoleniowe (programy szkoleń zawodowych, szkolenia z zakresu rozwoju zasobów ludzkich, kursy podyplomowe, analiza finansowa firmy pod względem szans na utrzymanie się na rynku.

Zaangażowanie stowarzyszenia w realizację projektów: SIGAME (utworzenie sieci współpracy umożliwiającej kreowanie innowacyjnych rozwiązań przyczyniających się do wzrostu internacjonalizacji przedsiębiorstw), IREAM AVEIRO (system informacyjny umożliwiający firmom stworzenie strategii rynkowej), PME SOCIAL (podniesienie świadomości firm z sektora MŚP na temat znaczenia społecznej odpowiedzialności biznesu oraz zintegrowanych systemów zarządzania energią i środowiskiem), Programa de Formação Acção – Formação PME (podnoszenie wiedzy kadry zarządzającej i pracowników na temat strategii biznesowej), Programa de Formação Acção – QI PME (poprawa procesu zarządzania w mikro i małych przedsiębiorstwach poprzez wzmacnianie kompetencji zasobów ludzkich).

CFE - Business Formalities Centres, Loja da Empresa, Centro de Formalidades das Empresas – Centrum Formalności Przedsiębiorstw mieszczące się w siedzibie Stowarzyszenia AIDA. Centra tworzą krajową sieć, składającą się z 10 delegatur, zajmują się działalnością obsługowo-informacyjną. System CFE powstał z inicjatywy międzyministerialnej w ramach planu redukcji biurokracji i modernizacji systemu administracji publicznej. Centra funkcjonują z myślą o dostępności w jednym miejscu usług w zakresie: rejestracji spółek, dokonywania zmian (przekształcanie spółek, zmiany umów, cesja udziałów spółek), likwidacji działalności gospodarczej. Do kompetencji Centrum należy też udzielanie informacji o procedurach związanych z własnością przemysłową, koncesjami i pozwoleniami przemysłowymi. Dzięki zmianom systemowym, operacje w zakresie tworzenia, przekształcenia lub likwidacji firmy są wykonywane w jednym miejscu. Do komórek organizacyjnych Centrum należą m.in.: biuro Krajowego Rejestru Osób Prawnych, biuro notarialne, biuro ds. Ubezpieczeń Społecznych, biuro Rejestru Handlowego, Caixa Geral de Depósitos Bank (oddział banku państwowego), punkt obsługowy „Firma w godzinę”, biuro ds. Obsługi Technicznej. Procedury zakładania spółek: metody tradycyjne (podpisanie aktu notarialnego lub sporządzenie własnego dokumentu spółki), firma w godzinę, firma i znak handlowy w godzinę, założenie w trybie online.

ANJE - Young Entrepreneurs Association, Związek Młodych Przedsiębiorców – prywatna organizacja typu non-profit powstała

w 1985r. Główny cel działalności – promocja oraz reprezentowanie potrzeb i interesów młodych portugalskich przedsiębiorców. ANJE reprezentuje blisko 4000 członków z różnych sektorów gospodarki. Struktura stowarzyszenia: siedziba główna, regionalne delegatury, centra szkoleniowe, centra inkubacji. Stowarzyszenie odgrywa istotną rolę w zakresie promocji przedsiębiorczości i poprawy środowiska biznesowego oraz tworzenia warunków dla powstawania nowych miejsc pracy.

Oferta dla członków stowarzyszenia: kursy szkoleniowe w obszarze przedsiębiorczości, wyspecjalizowane doradztwo biznesowe, pomoc prawna, targi europejskie i działalność sieciowa, zniżki na wybrane produkty/usługi, udział w krajowych i międzynarodowych wydarzeniach – targi, kongresy, seminaria, dostęp do informacji technicznej, darmowe publikacje biznesowe, dostęp do sieci w ramach centrów inkubacji oraz szeroko rozumiane usługi informacyjne niezbędne na wszystkich etapach prowadzenia działalności gospodarczej (biznes plan, budowanie strategii biznesowej, dostęp do możliwych źródeł finansowania, monitoring nowopowstałych firm itp.).

Akademia przedsiębiorców – krajowy projekt realizowany przez ANJE przy wsparciu IEFP (Instytut na Rzecz Zatrudnienia i Szkoleń Zawodowych)- celem inicjatywy jest podniesienie świadomości portugalskiej młodzieży wkraczającej na otwarty rynek pracy w zakresie przedsiębiorczości (własna firma alternatywą dla bezrobocia; w ramach inicjatywy organizowany jest szereg przedsięwzięć, w tym: letnia szkoła przedsiębiorcy, spotkania informacyjne w szkołach i na uniwersytetach, wystawy młodych przedsiębiorców, warsztaty tematyczne, konferencje, konkursy pomysłów biznesowych, nagroda młodego przedsiębiorcy).

ANJE posiada krajową sieć centrów inkubacji, które umożliwiają młodym przedsiębiorcom prowadzenie działalności (oferowany jest: dostęp do infrastruktury technicznej, przestrzeń biurowa, urządzenia biurowe, sala spotkań, system wideokonferencji, a także wsparcie doradcze kadry). Na poziomie krajowym funkcjonuje 9 centrów, które razem tworzą sieć inkubacyjną. Misją funkcjonowania sieci jest: promocja rozwoju i nowoczesnego biznesu, wspieranie powstawania nowych firm technologicznych i innowacyjnych. Inkubacja w ramach sieci ma trzy wymiary: technologiczny (inkubatory powstałe z myślą o firmach z obszaru technologii informacyjnych i komunikacyjnych czy firmach innowacyjnych), multisektorowy (regionalne inkubatory, każdy zgodny z regionalnymi strategiami rozwoju), społeczny (promocja przedsiębiorczości wśród grup ze szczególnymi potrzebami, przestrzeń wykorzystywana przez lokalne partnerstwa z instytucjami działającymi w obszarze wsparcia społecznego).

W zakresie szkoleń ANJE realizuje:

1. w ramach Centrum Nowych Możliwości – szkolenia dla osób dorosłych zainteresowanych podniesieniem poziomu edukacji w danym obszarze lub rozwojem umiejętności personalnych; działania mają przyczynić się do zwiększenia zatrudnialności.
2. Ludzie i przedsiębiorstwa – obszary szkoleniowe: przedsiębiorczość, zarządzanie zasobami ludzkimi i umiejętnościami personalnymi,

marketing, internacjonalizacja, zarządzanie sprzedażą, budowanie i zarządzanie strategią, innowacja; odbiorcy: przedsiębiorcy, MŚP, kadra zarządzająca; cel: rozwój umiejętności kluczowych, wspieranie konkurencyjności firm, wsparcie strategii zarządzania, modernizacja poprzez podniesienie umiejętności pracowników.

3. zaawansowane programy – np. warsztaty liderów w postaci szkoleń w kampusie militarnym (kształtowanie cech przywódczych, pracy zespołowej), szkolenia w obszarze rozwoju kompetencji kluczowych (poziom podyplomowy).

ADRAVE - Agencia de Desenvolvimento Regional do Vale do Ave S.A. – Agencja Rozwoju Regionalnego powstała w 1998r. jako platforma dla współpracy między sektorem publicznym i prywatnym. Lokalizacja – gmina Vila Nova de Famalicão. Obszary interwencji: rozwój gospodarczy i społeczny, promocja kultury, turystyka, rozwój zasobów ludzkich, edukacja i szkolenia, innowacje. Misją Agencji jest promowanie szeroko rozumianego rozwoju regionalnego.

Trzy grupy odbiorców wsparcia: firmy, instytucje i gmina, mieszkańcy. Oferowane usługi dla firm: przygotowywanie i monitoring wniosków o dofinansowanie w ramach programów pomocowych oferujących wsparcie dla sektora MŚP (projekty inwestycyjne, tworzenie biznes planu, planowanie strategiczne, studium wykonalności, analiza rynku), wsparcie we wdrażaniu np. systemu zarządzania jakością ISO 9001, HACCP, system zarządzania środowiskowego ISO 14001, system zarządzania odpowiedzialnością społeczną – SA 8000.

Usługi dla gminy i instytucji: przygotowywanie i monitoring wniosków o dofinansowanie (np. projekty odnowy miast, plany szkoleniowe dla pracowników administracji publicznej, projekty promujące zdrowe odżywianie w szkołach, projekt promujący przedsiębiorczość w szkołach, plan rozwoju strategicznego dla gminy).

Oferta dla mieszkańców – ADRAVE jest certyfikowaną jednostką szkoleniową – funkcjonuje jako Centrum Nowych Możliwości dostarczając wsparcia w postaci następujących usług: diagnoza potrzeb szkoleniowych i kompetencji, dobór odpowiedniej oferty edukacyjnej, realizacja szkoleń, monitorowanie szkoleń i ich certyfikacja, podejmowanie inicjatyw promujących samozatrudnienie.

Urząd Pracy w São João da Madera - Instituto do Emprego e Formação Profissional, **tzw. IEFP** – publiczne służby zatrudnienia w Portugalii realizują politykę w obszarze zatrudnienia i szkoleń zawodowych, zdefiniowaną na poziomie centralnym. IEFP (Urząd ds. Szkoleń i Zatrudnienia) organizuje system szkoleń zawodowych, świadczy usługi z zakresu pośrednictwa pracy, rejestracji osób bezrobotnych, wspiera w aktywnym poszukiwaniu zatrudnienia. Struktura publicznych służb zatrudnienia – 5 regionalnych delegatur, obejmuje sieć 86 urzędów pracy. Zadania i cele publicznych służb zatrudnienia to m.in.: promocja zatrudnienia, kreowanie polityki rynku pracy, organizacja szkoleń zawodowych, usługi pośrednictwa pracy i doradztwa zawodowego,

podejmowanie inicjatyw przyczyniających się do powstawania nowych miejsc pracy, rozwój zasobów ludzkich, współpraca z krajowymi i międzynarodowymi organizacjami w obszarze zatrudnienia, analiza statystyczna zjawisk zachodzących na rynku pracy. Po zarejestrowaniu w Urzędzie Pracy i uzyskaniu statusu osoby bezrobotnej, przeprowadzana jest diagnoza bezrobotnego wskazująca na kategorię problemu zawodowego, oczekiwany typ wsparcia. Osoba poszukująca pracy posiada dostęp m.in. do: regionalnych, krajowych i zagranicznych ofert pracy, bazy CV osób poszukujących pracy, informacji na temat rynku pracy, internetowej bazy ofert pracy, informacji i narzędzi pomocnych przy aktywnym poszukiwaniu pracy, usług poradnictwa zawodowego i doradztwa, systemu zachęt i wsparcia finansowego dla osób zainteresowanych rozpoczęciem działalności gospodarczej, szkoleń zawodowych i kursów podnoszących kwalifikacje, informacji na temat dostępnych programów pomocowych. Krajowy program wspierający przedsiębiorczość wdrażany przez IEFP - PAECPE – Program na rzecz wsparcia przedsiębiorczości i tworzenia nowych miejsc pracy – wsparcie dla osób bezrobotnych zainteresowanych rozpoczęciem działalności gospodarczej; linie kredytowe (MICROINVEST, INVEST+) – wymagane poręczenia, korzystne oprocentowanie, spłata w ciągu 7 lat.

ALPE – Agência Local em Prol do Emprego – Lokalna Agencja Promocji Zatrudnienia – agencja promująca zatrudnienie w gminie Santa Maria de Feira – powstała w 2006r. w ramach Programu PROGRIDE (Program na Rzecz Rozwoju i Społecznej Inkluzji). Obszary interwencji: doradztwo zawodowe, wsparcie przedsiębiorczości (informacja i doradztwo na temat obowiązujących procedur i przepisów, dostępnych źródeł finansowania, pomoc w tworzeniu biznes planu, szkolenia – zarządzanie, strategia marketingowa, finanse), szkolenia dla bezrobotnej młodzieży, osób wchodzących na rynek pracy, długotrwale bezrobotnych, promocja idei kształcenia ustawicznego (system RVCC). Club ALPE – szkolenia: językowe, interpersonalne, kursy rękodzieła, nauka czytania i pisanie. W zakresie samozatrudnienia szczególnie wspierane są następujące grupy: bezrobotni, osoby aktywne zawodowo zagrożone bezrobociem, kobiety, młodzież. Promocja przedsiębiorczości wymaga stworzenia warunków dla konsolidacji dostępnego systemu zachęt i wsparcia finansowego, rozwoju umiejętności i kompetencji niezbędnych przy prowadzeniu działalności gospodarczej, dostępu do systemu wsparcia doradczego po założeniu firmy. Samozatrudnienie jest alternatywnym sposobem zatrudniania, wzmacnia proces integracji zawodowej, stanowi efektywne narzędzie promujące powrót na rynek pracy.